

MOCIÓ PER IMPULSAR LA REVISIÓ I ANUL·LACIÓ DE LA SENTÈNCIA CONTRA FRANCESC FERRER I GUÀRDIA

Exposició de motius

L'alellenc Francesc Ferrer i Guàrdia, pedagog i impulsor de l'Escola Moderna, va ser executat el 13 d'octubre de 1909 després d'un procés judicial marcat per greus irregularitats i una manifesta falta d'imparcialitat. El judici, celebrat en un context d'agitació política arran de la Setmana Tràgica, ha estat àmpliament reconegut com una causa injusta i motivada per interessos polítics. Ja el març de 1911 el Congrés dels Diputats va intentar que progressés una revisió del procés, però va ser rebutjada pels partits dinàstics i la Lliga Regionalista. Des d'aleshores, no se n'ha produït cap revisió formal.

Des de llavors, han estat molts els qui han esmerçat esforços en la restitució de la figura de Ferrer i Guàrdia així com estenent-ne la seva pedagogia. A casa nostra, cal ressaltar el paper de la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia des del 1987, referent en la investigació, l'assessorament i el disseny de polítiques públiques vinculades a l'educació, la joventut, la laïcitat, les llibertats civils i la participació ciutadana, fomentant l'emancipació i la participació ciutadana activa i crítica, així com l'associació alellenca, Cerquem les Arrels referent en la recerca i divulgació històrica.

Fruit d'aquesta feina comunitària, l'any 2009, coincidint amb la commemoració del 150 aniversari del seu naixement i el centenari del seu afusellament, el Ple de l'Ajuntament d'Alella va adoptar l'acord d'instar el govern de l'Estat perquè fes una declaració oficial de reparació i reconeixement personal de Francesc Ferrer i Guàrdia i, especialment, perquè revisés la causa que el va condemnar a mort i declarés la nul·litat d'aquell procés sumariíssim. El govern espanyol va fer cas omís a la petició, sense ni tan sols respondre a l'Ajuntament d'Alella en cap sentit.

Avui, més de cent anys després, i amb l'impuls de la legislació de memòria històrica i l'actual correlació política favorable a la reparació de greus vulneracions de drets, es presenta una altra oportunitat històrica per anul·lar la sentència en la seva totalitat i fer justícia.

Diversos estudis, com la tesi doctoral de Pascual Velázquez Vicente (UNED, 2012), analitzen en profunditat el procés judicial de Ferrer i Guàrdia, evidenciant les mancances procedimentals, la manipulació de la jurisdicció militar i la

instrumentalització política del judici. Aquesta tesi, juntament amb altres fonts rellevants com el recull d'articles de The New York Times o els estudis d'historiadors com Pere Solà Gussinyer i Salvador Canals, entre d'altres, aporten arguments sòlids que sustenten la petició d'anul·lació. La figura de Ferrer i Guàrdia, reconeguda internacionalment per la seva defensa de l'educació laica, racionalista i de la llibertat de pensament, ha estat reivindicada en nombrosos àmbits, i la seva execució continua sent considerada una greu injustícia històrica. La rehabilitació oficial és, avui, un acte necessari de justícia i de reparació de la memòria democràtica.

Es per tot això que es proposa al ple de la corporació d'adopció des següents

Acords

1. Manifestar el compromís de l'Ajuntament de Sant Andreu de Llavaneres amb la defensa de la memòria històrica i la justícia democràtica, reconeixent Francesc Ferrer i Guàrdia com a figura clau en la lluita per l'educació lliure i els drets civils.
2. Donar suport a la comissió creada per l'Ajuntament d'Alella per impulsar la revisió i anul·lació de la sentència contra Francesc Ferrer i Guàrdia, així com fomentar una plataforma cívica d'adhesions.
3. Instar el Ministeri de Justícia del Govern d'Espanya a estudiar i, si escau, iniciar els tràmits per a la revisió i anul·lació de la sentència dictada contra Francesc Ferrer i Guàrdia l'any 1909, en el marc de la política de reparació de les víctimes de processos judicials injustos i de recuperació de la memòria democràtica.
4. Sol·licitar al Departament de Justícia i Qualitat Democràtica de la Generalitat de Catalunya que doni suport institucional i jurídic a aquesta demanda.
5. Donar suport a totes les iniciatives acadèmiques, memorialístiques i institucionals que contribueixin a recuperar la veritat històrica i reparar la memòria de Francesc Ferrer i Guàrdia.
6. Traslladar aquest acord al Ministeri de Justícia, al Departament de Justícia i Qualitat Democràtica de la Generalitat de Catalunya, a la Direcció General de Memòria Democràtica, a l'Ajuntament d'Alella, a la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia i a les entitats memorialistes compromeses amb la reparació històrica.